

چرخش یک جنگ سالار در راستای انتخابات

Author: Mina Habib

تحلیلگران در تلاش اند تا چرخش‌های ظاهری پالیسی حکمتیار را در ادامه جنگ و نیز موفقیت انتخابات تحلیل کنند

مینا حبیب گزارشگر ای دبلیو پی ار در کابل

اعلامیه‌ای که رهبر گروه مخالف دولت، گلبدین حکمتیار، طی آن از هوادارانش خواست تا در انتخابات ریاست جمهوری آینده اشتراک کنند، با ابهاماتی همراه است.

حکمتیار، رهبر حزب اسلامی و یکی از رهبران ارشد مقاومت علیه روسها در دهه 1990، قبلاً اعلام کرده بود تا زمان حضور نیروهای خارجی در کشور انتخابات مشروعیت ندارد.

این حزب، زیر رهبری حکمتیار، از زمان حمله به رهبری ایالات متحده در سال 2001 به این سوء، همواره در کنار طالبان با دولت افغانستان و نیروهای بین المللی در جنگ بوده است.

باآنهم، برخی از اعضای این حزب با دولت افغانستان پیوسته اند. از آن جمله؛ قطب الدین هلال، همکاری سابق حکمتیار، اکنون برای پست ریاست جمهوری کاندیدا است (معرفی هلال و ده کاندیدای دیگر را در اینجا بخوانید.)

یک ماه قبل حکمتیار یک قدم غیرمترقبه برداشته و از هوادارانش خواست تا در انتخابات شرکت کرده و از قطب الدین هلال پشتیبانی کنند.

گمان می‌رود که نمایندگان حزب اسلامی در این اواخر با سایر کاندیدان نیز ملاقات‌های داشته‌اند.

حکمتیار، در نامه‌ی برای اعضای حزب خود نوشته است: «کارت رای دهی اخذ کنید و به کاندیدانی رای بدهید که یا مربوط به این حزب است و یا حمایت کننده این حزب. تلاش کنید که از برنده شدن کاندیدان بد جلوگیری کنید.»

غیرت بهیر، سخنگوی حزب اسلامی، در یک تماس تلفونی با انستیتوت گزارشدهی جنگ و صلح تایید کرد که این حزب از کاندیدانوری هلال پشتیبانی می‌کند.

باتوجه به این که نیروهای به رهبری ناتو قرار است اواخر امسال افغانستان را ترک کند، کابل همواره زیر فشار است تا با **گروه‌های شورشی وارد مذاکره شود** با این هم، مذاکرات قبلی با حزب اسلامی به توافقات ملموسی نه انجامیده است.

تعهد ظاهری حکمتیار به یک پروسه دموکراتیک با برنامه‌های وی جهت پایان بخشیدن به جهاد برضد اداره کنونی افغانستان همخوانی ندارند. یک هفته بعد از نشر این اعلامیه، این حزب مسوولیت انفجاری در کابل را به عهده گرفت که طی آن دو تن جان شان را از دست دادند.

تحلیلگرانی که انیسیتوت گزارشدهی جنگ و صلح با آنها در این مورد مصاحبه داشته است گفته‌اند که تشریح و یا نتیجه گیری از این رویکردهای ظاهراً متناقض حکمتیار مشکل می‌باشد.

وجید مزده یک تحلیلگر سیاسی گفت که این تناقضات نشاندهنده فشارهای متفاوت بر حکمتیار می‌باشد. به گفته وی حکمتیار اکنون خود را در موقعیت ضعیف می بیند که «در خلاء نظامی، اقتصادی و سیاسی» قرار گرفته است.

مزده با افزودن این مطلب که اکثریت اعضای بلندرتبه حزب حکمتیار با دولت پیوسته‌اند و نزدیکان حکمتیار اکنون با کابل اشتهی کرده اند گفت حکمتیار که مورد هدف قوای ناتو و دولت نیز است اکنون باید بصورت مداوم تصمیم‌هایش را تغییر دهد تا از افتادن به دامن دولت جلوگیری کند.

تصمیم اشتراک در انتخابات در حالیکه تاکنون نیروهای خارجی دست به عملیات نظامی می‌زنند، حزب اسلامی را در موقعیت حساسی با طالبان قرار می‌دهد.

مزده گفت که اکنون حکمتیار زیر فشار مداوم طالبان است که یا با آنها همکاری کند و یا نیروهایش را از منطقه زیرکنترول آنها بیرون بکشد. در این اواخر جنگ‌های مداوم میان طالبان و حکمتیار به این دلیل صورت می‌گیرند.

وی با بیان این نکته که چون توان نظامی شورشگران ضعیف شده است، حکمتیار تلاش دارد تا بدون از دست دادن گزینه نظامی، در عرصه سیاسی نیز بالای دولت و جامعه جهانی فشار بیاورد وی ادامه داد: «پالیسی کنونی حکمتیار و نظریات متناقض وی غیرقابل پیش‌بینی است.»

حکمتیار که در زمان حمله شوروی‌ها به افغانستان یکی از بزرگترین دریافت کننده همکاری‌های غرب بود، همواره در میان سیاست‌مداران افغانستان به عنوان یک چهره جنجالی بوده است.

بعد از اینکه مجاهدین در سال 1992 کابل را متصرف شدند، حزب اسلامی و سایر احزاب با حکومت برهان الدین ربانی جنگ‌های خونینی داشتند که در نتیجهی آن هزاران تن افراد ملکی کابل جان شان را از دست دادند.

زمانیکه طالبان در سال 1996 کابل را تصرف کرد، وی در ایران پناهنده شد و بعد از حمله سال 2001 به صورت ناگهانی پیدا شد و به شورشیان ضد غربی پیوست.

مصطیغ الله اباسین، یک تحلیلگر امور سیاسی گفت که اغلب حکمتیار در تصمیم‌گیری‌های سیاسی‌اش ثابت نیست. وی حکمتیار را متهم

به نداشتن معلومات کافی از واقعیت‌های افغانستان کرد. او افزود که تصمیم‌گیری‌های حکمتیار به اساس خواسته‌های شخصی خودش شکل می‌گیرند.

اباسین گفت: «حکمتیار فکر می‌کند که وی هوشیارترین فرد است. او، از اول تمام اختیارات را به خود اختصاص داده بود. هواداران وی از این شرایط خسته‌اند. او از داشتن نوعی ذهنیت آشفته رنج می‌برد.»

اباسین گفت که باتوجه به این که عده‌ای وی را رها کرده‌اند، اکنون دور و اطراف این رهبر را افرادی گرفته‌اند که به وی مشوره‌های نادرستی می‌دهند.

اباسین گفت که علاوه بر آن برخی از نیروهای خارجی بر حکمتیار فشار می‌آورد تا به شورشگری ادامه بدهد. این تحلیلگر بیان نکرد که به گمان وی کدام دولت‌ها در عقب این تحریکات قرار دارند.

اباسین نتیجه‌گپ‌هایش را این طور می‌گوید: «مطمینم که اگر فشارهای خارجی وجود نبود، وی از همان اوایل به دولت پیوسته بود.» برخی از تحلیلگران معتقدند که تصمیم حکمتیار به خاطر حمایت از انتخابات نشانی پیوستن وی با دولت به جای جنگ است.

عبدالغفور لیوال رییس مرکز مطالعات منطقه‌ای افغانستان گفت: «حکمتیار با استراتژی جنگ و صلح و نظریات دوگانه، می‌خواهد به دولت بفهماند که می‌خواهد با پروسه سیاسی شریک شود. به عکس، در داخل و خارج کشور گروه‌ها و برخی از حلقه‌ها وی را از پیوستن به دولت باز می‌دارند. زیرا که این عده می‌خواهند جنگ در افغانستان ادامه یابند و آنها نمی‌خواهند گروه‌های نظامی را از دست بدهند.»

بهیر، سخنگوی حزب اسلامی این مساله را رد کرد که این حزب ضعیف شده است. وی گفت که در تصمیم‌گیری‌های حکمتیار تناقضی نیست.

وی به انستیتوت گزارشدهی جنگ و صلح گفت: «این نظریات کاملاً بی‌اساس است. حکمتیار فراز و نشیب‌های زیادی را تجربه کرده است. این نظریه که وی به حاشیه رانده شده و یا «دریک خلاء» فرار گرفته‌است خیال بافی و توهم کسانی است که تحمل موفقیت‌های حزب اسلامی را ندارد.»

بهیر ادامه داد: «هر اقدام و هر تصمیم حزب اسلامی باتوجه به درک مسوولیت در قبال افغانستان گرفته می‌شود. حزب اسلامی می‌داند که در چه زمانی چه نوع پالیسی را تطبیق کند. من، بصورت واضح می‌گویم که ما زیر هیچ نوع فشاری قرار نداریم. تصمیم ما در مورد مسایل همراه با حکمت و دانش است.»

برخی از هواداران این حزب از پالیسی جدید رهبران‌شان استقبال کرده‌اند.

رضوان الله همیم یکی از شاگردان پوهنتون ننگرهار گفت: «حکمتیار یکی از قویترین رهبران در جهان است. پالیسی حزب اسلامی ما، این است که باید در جهات نظامی و سیاسی در مقابل آمریکاییان جنگیده و میدان را برای آنها خالی نگذاریم.»

وی افزود: «هدف حزب اسلامی در حمایت از یک کاندیدای معقول آن است تا مطمئن شویم آن کاندیدان بدی که از طرف آمریکاییان معرفی شده‌اند، نتوانند قدرت را به دست بگیرند. این حرکت به معنی مشروعیت بخشیدن به انتخابات نیست.»

مردم عادی در کابل می‌گویند که کابل باید با کسانی مذاکره کنند که خواستار صلح هستند.

برای سعدالدین، کارمند دولت در کابل، انگیزه حکمتیار به متارکه جنگ تا زمانی قابل قبول نیست که وی سلاحش را بر زمین نگذارد

سعدالدین گفت: «برای من، فرقی ندارد که حکمتیار نظریات متناقض می‌دهد. طی 12 سال گذشته تناقضات زیادی را شنیده‌ام که گپ حکمتیار به اندازه قسمت کوچکی آن تناقضات نیست. این نکته که وی می‌خواهد از انتخابات حمایت کند به این معنی است که وی از جنگ خسته شده‌است. ما از هر کسی که می‌خواهد جنگ متوقف شود استقبال می‌کنیم. دولت باید هرچه زودتر زمینه برگشت وی را مساعد کند.»

مینا حبیب گزارشگر انستیتوت گزارشدهی صلح و جنگ می‌باشد.

Pakistan :Location

افغانستان

Conflict resolution :Topic

Source URL: <https://iwpr.net/da/global-voices/%DA%86%D8%B1%D8%AE%D8%B4-%DB%8C%DA%A9-%D8%AC%D9%86%DA%AF-%D8%B3%D8%A7%D9%84%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-%D8%B1%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%DB%8C-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D8%AE%D8%A7%D8%A8%D8%A7%D8%AA>